

Dashboard Statenvoorstel

Datum 11 september 2018	GS-kenmerk 2018/0440094	Inlichtingen bij R. Kappert, telefoon 038-499 70 27 e-mail: R.Kappert@overijssel.nl
Titel/Onderwerp Begroting 2019	PS kenmerk PS/2018/458	
Omschrijving van besluit of onderwerp: Vaststelling Begroting 2019 Met dit Statenvoorstel presenteren wij de Begroting 2019. Deze digitale Begroting geeft de uitwerking van het laatste jaar van het coalitieakkoord 'Overijssel Werkt!' en het door u vastgestelde beleid zoals gepresenteerd in de Perspectiefnota 2019, die op 18 juli 2018 is behandeld in uw Staten. De Begroting vormt het kader voor ons voor het jaar 2019.		
Participatieladder		
Vorm van participatie (Rol van participant) ☐ Initiatiefnemer, Beleidseigenaar, Bevoegd gezag ☐ Samenwerkingspartner ☐ Medebeslisser ☐ Adviseur inspraak ☐ Adviseur eindspraak ☐ Toeschouwer, Ontvanger informatie, Informant ☒ Geen rol	Bestuursstijl (Rol van het bestuur) ☐ Faciliterende stijl ☒ Samenwerkende stijl ☐ Delegerende stijl ☐ Participatieve stijl ☐ Consultatieve stijl ☐ Open autoritaire stijl ☐ Gesloten autoritaire stijl	
Wat wilt u van PS: Ter kennis geven ☐ Overleg ☐ Brainstorm ☐ Samenwerking ☒ Besluitvorming ☐ Reflectie ☐ Overig, namelijk:	Fase van het onderwerp/besluit: ☐ Informerend ☐ Verkennend ☐ Mede-ontwerp/coproductie ☒ Besluitvormend ☐ Inspraak ☐ Uitvoerend ☐ Evaluatie ☐ Reflectie ☐ Overig, namelijk:	
Toekomstige activiteiten	Relevante achtergrondinformatie http://destaatvan.overijssel.nl	
Link met: - Begroting, namelijk		
Connectie met strategisch onderwerp, namelijk: ☒ Revisie omgevingsvisie ☒ Werkgelegenheid ☒ Innovatie en duurzame energie ☒ Cultuurbeleid ☒ Ontwikkelopgave EHS/Natura 2000 PAS ☒ Herijking OV-tactiek ☒ Duitsland ☒ Circulaire economie ☒ Sociale kwaliteit ☐ Overige, namelijk:	Wettelijke grondslag: Provinciewet (art. 195); Besluit Begroting en Verantwoording	
Relevante links: http://destaatvan.overijssel.nl		

Statenvoorstel nr. PS/2018/458

Begroting 2019

Datum	GS-kenmerk	Inlichtingen bij
11 september 2018	2018/0440094	R. Kappert, telefoon 038-499 70 27 e-mail: R.Kappert@overijssel.nl

---

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Vaststelling Begroting 2019

Bijlagen

- I. Ontwerpbesluit nr. PS/2018/458 (bijgevoegd)
- II. Stand van zaken moties en amendementen Perspectiefnota 2019

---

1. Samenvatting van het voorgestelde besluit

De Begroting 2019 vertaalt het beleid zoals gepresenteerd in het coalitieakkoord 'Overijssel Werkt!' en de daarop gebaseerde Perspectiefnota 2019 (PS/2018/278), die op 18 juli 2018 is behandeld in uw Staten. Via de Begroting stelt u de kaders vast voor ons college voor het jaar 2019.

---

2. Inleiding en probleemstelling

Met dit Statenvoorstel presenteren wij de Begroting 2019. Deze digitale Begroting geeft de uitwerking van het laatste jaar van het coalitieakkoord 'Overijssel Werkt!' en het door u vastgestelde beleid zoals gepresenteerd in de Perspectiefnota 2019, die op 18 juli 2018 is behandeld in uw Staten. De Begroting vormt het kader voor ons voor het jaar 2019. De Begroting is vanaf 19 september te raadplegen via:

<http://begroting2019.overijssel.nl>

In de volgende hoofdstukken gaan we nader in op de Begroting 2019.

3. Overwegingen

3.1. Inleidende samenvatting

Op 20 maart 2019 zijn er Provinciale Statenverkiezingen. 2019 is daarmee het laatste begrotingsjaar van dit provinciebestuur. De afgelopen jaren hebben we hard gewerkt aan een krachtige economie, een aantrekkelijke leefomgeving en goed bestuur in onze provincie. Daar bouwen we in 2019 op voort met onze partners, onder meer binnen het Interbestuurlijk Programma en in de vorm van regiodeals.

Kansen voor Overijssel: Interbestuurlijk Programma

We spreken in breed perspectief met het Rijk over kansen voor Overijssel. Bijvoorbeeld in het kader van het interbestuurlijk programma en de Regiodeals. In het Interbestuurlijk Programma hebben het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen afgesproken om samen een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te pakken. Regionale agenda's zijn opgesteld met de opgaven die in de regio centraal staan. Om onze ambities te realiseren om provinciale opgaven te verbinden aan nationale en regionale opgaven, investeren we de komende jaren € 210 miljoen extra.

Ook regionale partners (privaat en publiek) dragen bij aan deze projecten. Met elkaar nodigen we het kabinet uit met gelijkwaardige cofinanciering te participeren en samen te investeren in Kansen voor Overijssel en de Kracht van Oost-Nederland. We zien een vijftal investeringslijnen: Regionale Economie, Vitaal Platteland, Klimaat en energie, Bereikbaarheid en Grensoverschrijdende samenwerking. Lees [hier](#) alles over in het kansendossier.

Op 8 juni heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een [brief](#) verzonden over de aanpak van de regiodeals en is bekend geworden dat er een eerste tranche komt van € 200 miljoen.

Eind augustus zijn door ons en onze partners vijf aanvragen voor een Regiodeal ingediend. Wij hebben zelf een aanvraag ingediend voor het project Toekomstgerichte erven. De regio Zwolle diende een aanvraag in voor de regionale Human Capital Agenda en voor het toerisme in en rond Giethoorn. De regio's Twente en Cleantech dienden ieder een aanvraag in op basis van hun regionale agenda's. Wij ondersteunen al deze aanvragen. Het kabinet neemt aanstaande november een besluit over de regio's met wie daadwerkelijk een Regiodeal wordt gesloten. Dan wordt ook duidelijk welke consequenties er zijn voor een provinciale bijdrage. Met de regio's met wie geen deal wordt afgesloten, gaan we in gesprek over het alsnog in uitvoering krijgen van hun projecten.

Krachtige economie

Het gaat economisch goed. Door onze economische structuur te blijven versterken, zijn we beter bestand tegen toekomstige economische tegenslag. Toenemende digitalisering vraagt investeringen in kennis en innovatie en in een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Demografische ontwikkelingen versterken de mogelijkheden van onze vrijetijdseconomie. Investeringen in cultuur en bereikbaarheid dragen bij aan een goed vestigingsklimaat en daarmee aan een krachtige economie.

We verbinden onze ambities en investeringen aan die van het kabinet op het gebied van innovatie en arbeidsmarkt. Dit betreft investeringen in kansrijke gebieden waarin onze regio excelleert, zoals fotonica en smart industry. Daarnaast investeren we in MKB-innovatie en scholingsfondsen.

Arbeidsmarkt; human capital agenda

Op de korte termijn zien we door de hoogconjunctuur forse tekorten op de arbeidsmarkt, ook in laaggeschoolde banen. Repeterend werk wordt door nieuwe technologie geautomatiseerd. Dit maakt de onderkant van de arbeidsmarkt kwetsbaar, zeker als het economisch minder gaat. Nieuwe vaardigheden leren wordt noodzakelijk in elk beroep.

Het belang van een goede human capital-agenda blijft groot. De regio's Zwolle en Twente hebben gevraagd regionale scholingsfondsen voor vak- en omscholing te cofinancieren, Bij voorkeur met inzet van het Rijk en passend binnen de (regionale) human capital-agenda's.

We geven invulling aan het Overijsselse deel van het nationale Techniepact voor het opleiden, aantrekken en behouden van technisch personeel op alle niveaus. We investeren in een aantrekkelijk vestigingsklimaat waarin wij (internationaal) talent binden en boeien.

Viering 75 jaar vrijheid

In april 2020 is het 75 jaar geleden dat Overijssel werd bevrijd door de geallieerden. Voor de viering daarvan én voor het versterken van de infrastructuur voor herdenkingstoerisme is € 1,5 miljoen gereserveerd.

Het lustrumprogramma voor de bevrijding en herdenking loopt van mei 2019 tot en met mei 2020. Met dit programma ondersteunen we activiteiten in de 25 Overijsselse gemeenten en zetten we een provinciaal programma op.

De middelen zijn ook bedoeld voor het opknappen van ons verzetsmonument in Markelo en het ondersteunen van de modernisering van het Memory Museum in Nijverdal, de uitbreiding van het Infocentrum naast de Canadese Begraafplaats op de Holterberg en het ontwikkelen van multimediale tentoonstellingen door het Historisch Centrum Overijssel (HCO) samen met de Overijsselse Historische Kringen. Ten slotte maakt een samen met het Vfonds ontwikkelde regeling het mogelijk initiatieven van Overijsselse inwoners rond het thema '75 jaar vrijheid' te realiseren.

Bereikbaarheid

Goede bereikbaarheid is een voorwaarde voor (economische) ontwikkeling en draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat. In de Omgevingsvisie en de koersdocumenten fiets, OV, auto en goederenvervoer is de koers bepaald voor acties op het gebied van mobiliteit. Aan de hand van de Integrale Netwerkvisie Overijssel (INO) wegen we per verbinding mogelijke investeringen in weginfrastructuur, OV en/of fiets af.

Regionale bereikbaarheid over de weg willen we borgen door opwaardering en instandhouding van provinciale wegen en rijkswegen (A1, A28, N50, N35). Het eindbeeld van de N35 (2x2 rijbanen, 100 km/uur) is grotendeels gerealiseerd c.q. in voorbereiding. Dit is niet het geval voor het wegvak Wijthmen - Nijverdal, hoewel daar wel verkeersveiligheidsmaatregelen worden getroffen. Om de koers richting Rijk te bepalen is in de zomer van 2018 een quickscan uitgevoerd naar de mogelijkheden, inclusief een actuele kostenraming. Op grond daarvan bereiden we, in samenhang met de uitkomsten van de Integrale Netwerkanalyse Overijssel, een vervolgaanpak voor.

Diverse regionale spoorlijnen zijn de afgelopen jaren aangepakt. De oplevering van die projecten door ProRail vergt nog aandacht. Voor de Kamperlijn moet in samenspraak met gemeenten, ProRail, vervoerder Keolis en Rijk een keuze worden gemaakt over de bediening van station Stadshagen. Hieraan zijn complexe financiële en juridische discussies met ProRail verbonden.

Op grond van in 2018 uitgevoerde studies naar de kosten en meerwaarde van verdere opwaardering en elektrificatie van spoorlijnen bekijken we mogelijke maatregelen zoals elektrificatie van de lijn Almelo - Mariëberg.

De fiets is een belangrijk vervoermiddel in Overijssel. Met gericht fietsbeleid (als onderdeel van de totale mobiliteitsketen) zien we kansen die rol te versterken. Dit doen we met gemeenten via het programma fiets en de reguliere subsidiëring vanuit de regionale mobiliteitsaanpak. Ook het Rijk heeft hiervoor extra middelen vrijgemaakt, in het bijzonder voor fietsparkeren en regionale fietsverbindingen/fiets snelwegen.

Aantrekkelijke leefomgeving

Met inwoners en partners werken we aan een aantrekkelijke leefomgeving in onze provincie. De vier grote transities vragen om een forse inspanning.

Transities

Met het programma Nieuwe Energie Overijssel werken we met partners aan 20% duurzame energieproductie in 2023. In regionale klimaat- en energiestrategieën leggen we vast hoe we de nationale doelstellingen voor CO₂-reductie halen. In samenwerking met het Rijk zetten we in op warmteprojecten en aardgasvrije wijken, op het energieneutraal maken van maatschappelijk vastgoed en op het ontwikkelen van regionale energie en klimaatstrategieën.

Met ons regionaal adaptatieplan maken we onze leefomgeving bestand tegen de gevolgen van klimaatverandering. Hiermee ligt er een goede basis voor het onderdeel klimaatadaptatie uit het Interbestuurlijk Programma. Met waterschappen en gemeenten werken we aan (pilot)projecten waarin we praktijkkennis opdoen.

Afgelopen zomer is Nederland geconfronteerd met grote droogte. Dit had consequenties voor de scheepvaart, landbouw en natuur. Dergelijke droogtes zullen vaker voorkomen, is de verwachting. Hoe spelen we hier op in? Kunnen we de natuur weerbaarder maken, de drinkwatervoorziening veiligstellen en zorgen dat de landbouw bij droogte blijft functioneren? In het najaar van 2018 evalueren we de droogtecrisis en beantwoorden we deze vragen. We zoeken binnen de reguliere begroting dekking voor de kosten van de evaluatie. Dan wordt ook duidelijk of maatregelen nodig zijn en of dit consequenties heeft voor de begroting 2019.

Een circulaire economie vraagt om een verandering van productieprocessen en consumptiepatronen. In het programma circulaire economie vertalen we met partners de landelijke transitie-agenda's naar Overijssel. Doel is vijftig procent circulair in 2030. We leren door het uitvoeren van concrete projecten en sluiten aan bij wat er loopt.

We zetten ons in voor een vitaal en leefbaar landelijk gebied met een duurzame landbouw en een mooi landschap. In het landelijk gebied komen de geschetste transities samen. Dit vraagt om een integrale aanpak en samenwerking. We geven concreet invulling aan de verduurzaming van het landelijk gebied in onze aanpak rond het terugbrengen van broeikasgassen uit de landbouw, bodemdaling veenweidegebieden, toekomstgerichte erven en verduurzaming Agro & Food. Vanuit het perspectief van verduurzaming landelijk gebied voeren we experimenten uit voor vrijkomende agrarische bebouwing.

We werken aan wonen in een aantrekkelijke leefomgeving door een aantrekkelijke en toekomstbestendige inrichting van stad en ommeland. En door de woonopgave meer te richten op de benodigde kwaliteit en in te spelen op veranderende behoeften. We geven ruimte aan inwoners voor eigen initiatieven om de leefbaarheid te vergroten.

Programma Aanpak Stikstof (PAS)

Het PAS is een belangrijk instrument voor Overijssel om natuur te versterken en economische ontwikkelingen mogelijk te maken. Naar aanleiding van prejudiciële vragen van de Raad van State aan het Europese Hof over het PAS, heeft de advocaat-generaal recent een advies gepubliceerd. Het Europese Hof zal nu een uitspraak doen die richting geeft aan de verdere ontwikkeling van het PAS. We verwachten dat in 2019 duidelijk wordt wat dit betekent en of aanvullend stikstofbeleid nodig is. Indien ontwikkelingen consequenties hebben voor de begroting informeren we u hierover.

Goed bestuur

Het openbaar bestuur is voortdurend in ontwikkeling. Onze ambitie is om het vertrouwen van burgers in de overheid te vergroten en de kwaliteit van het openbaar bestuur continu te verbeteren.

In 2019 kiest Nederland nieuwe provincie- en waterschapsbesturen. We trekken samen op met de waterschappen Drents Overijsselse Delta en Vechtstromen in de communicatie en opkomst bevorderende acties. We richten ons daarbij vooral op jongeren en inwoners tot 45 jaar.

In onze analyse van de gemeentelijk coalitieakkoorden valt op dat meerdere gemeenten ook met een raadsakkoord of maatschappelijk akkoord kwamen. De rol van de gemeenteraad en de betrokkenheid van de inwoner wordt steeds belangrijker.

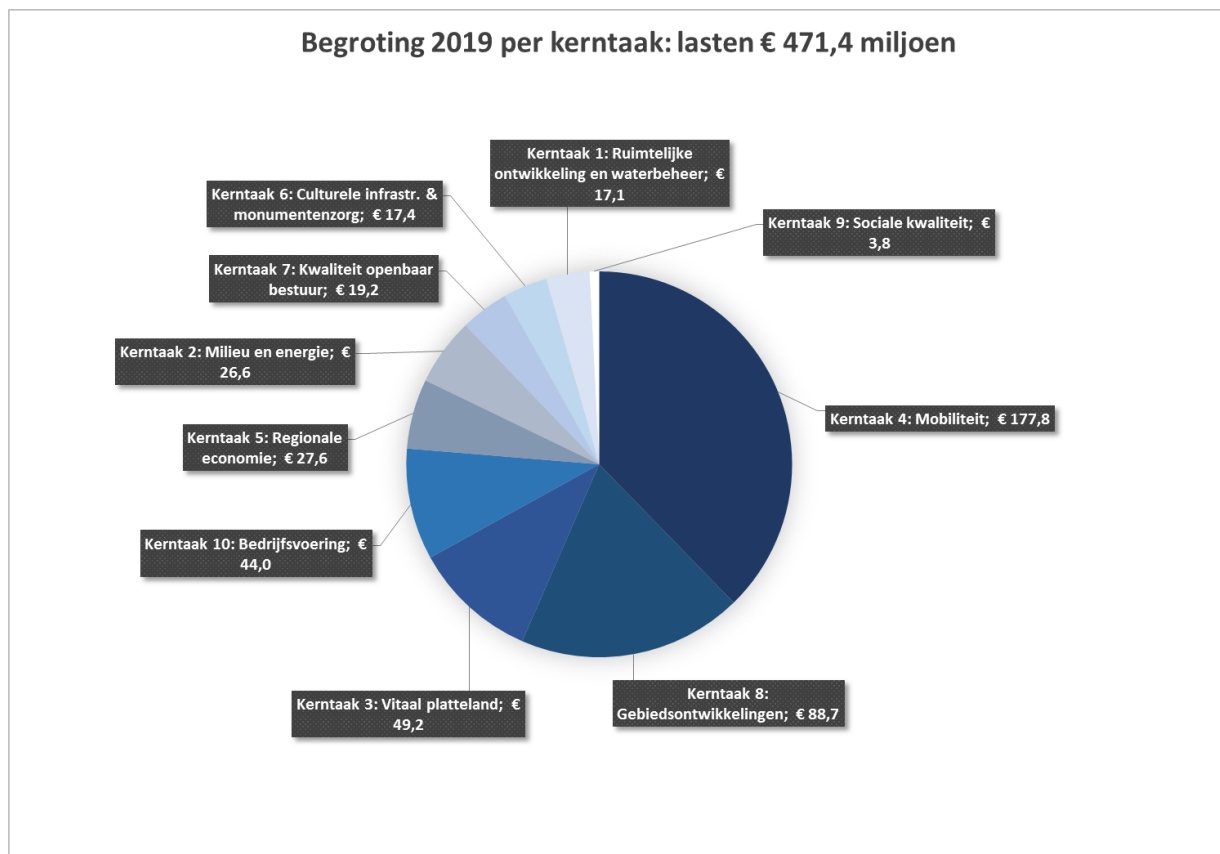
Met een eigentijdse bestuursstijl spelen we in op de ontwikkeling van een meervoudige democratie waarin inwoners steeds vaker en op meer gebieden zelf initiatieven nemen. Het experimenteren met nieuwe manieren van samenwerking tussen overheid en samenleving wordt steeds meer praktijk, zowel binnen onze eigen organisatie als binnen de provincie.

We zetten in op de ontwikkeling en verbetering van onze wettelijke taken en instrumenten. Daarnaast versterken we onze rol bij het verbinden van partijen en het ontwikkelen en delen van kennis en informatie over openbaar bestuur.

We maken het openbaar bestuur weerbaar tegen ondermijnende criminaliteit. Zo investeren we bijvoorbeeld in de aanpak van de verloedering van vakantieparken. Voor grensoverschrijdende vraagstukken komen we vanuit Oost-Nederland tot een gezamenlijke aanpak met het Rijk. De regio-agenda's van Cleantech, Twente en Zwolle bieden op regionaal niveau mogelijkheden om opgaven gezamenlijk aan te pakken.

Tot slot

Om de plannen voor 2019 uit te voeren stellen wij € 471 miljoen beschikbaar, verdeeld over de verschillende kerntaken. Ons budgettaire perspectief is structureel in evenwicht en biedt bovendien een solide uitgangspositie voor het volgende college.

3.2. Opbouw van de begroting

De wettelijk voorgeschreven structuur is op de website herkenbaar. Er is een inleidende 'tegel' en de beleidsvelden met de drie W-vragen (wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten?) zijn afzonderlijk benaderbaar. Ook de samenvatting, Paragrafen en de Financiële Begroting hebben een afzonderlijke ingang. De samenvatting bevat daarbij de tekst die bovenstaand is opgenomen onder 'Inleidende samenvatting'.

Toegankelijkheid website

Vanaf juli 2018 is het Besluit digitale toegankelijkheid in werking getreden. Dit stelt toegankelijkheidseisen aan de websites van (semi)overheidsorganisaties. Bijvoorbeeld dat tabellen en grafieken door een webbrowser moeten kunnen worden voorgelezen. Wij hebben tot uiterlijk 23 september 2020 de tijd, om te voldoen aan de nieuwe normen. Wij hebben dit voor de begroting 2020 nog niet kunnen realiseren. Wij spannen ons in om zo spoedig mogelijk aan de nieuwe normen te voldoen en volgen hierbij onze leverancier voor de technische implementatie.

Doelenboom, Kengetallen en indicatoren

De doelenboom van onze kerntaken kent drie niveaus: maatschappelijke ambitie, beleidsdoel en prestaties. Conform onze systematiek zijn kengetallen gekoppeld aan de maatschappelijke ambitie en indicatoren aan de beleidsdoelen.

Doelenboomniveau	Verantwoording	Kenmerken
<i>Maatschappelijke ambitie</i>	<i>Kengetallen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>externe omstandigheden</i> • <i>niet of nauwelijks beïnvloedbaar door de provincie</i> • <i>geen streefwaarden</i>
<i>Beleidsdoelen</i>	<i>Indicatoren</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>aannemelijk verband tussen onze inspanning en de ontwikkeling van de indicator</i> • <i>streefwaarden</i>

De set met indicatoren en kengetallen is op een drietal wijzigingen na gelijk aan de begroting 2018. De wijzigingen hebben betrekking op kerntaak 8 Gebiedsontwikkelingen en waren al aangekondigd bij het jaarverslag 2017 en de begroting 2018. Het betreft de vervanging van de indicatoren 8.1a en 8.1b door 8.1d, 8.1e en 8.1f. De reden hiervoor is dat de huidige indicatoren/meetmethoden geen goede basis gaven voor meerjarige (externe) vergelijkingen. De wijzigingen zijn zichtbaar in de bijlage "Conversietabel kengetallen en indicatoren" op de begrotingswebsite.

Verder zijn de realisatiecijfers geactualiseerd met de laatst beschikbare data.

Sinds de begroting 2018 hebben wij indicatoren en kengetallen in de begroting geïntegreerd die op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording worden voorgeschreven. De verplichte set cijfers is voor alle provincies te raadplegen op de website <http://www.waarstaatjeprovincie.nl>.

Paragrafen

Het BBV schrijft voor dat een aantal onderwerpen afzonderlijk in de begroting wordt opgenomen. Dit zijn de zogeheten verplichte paragrafen. Dit betreft de onderwerpen: provinciale heffingen, weerstandsvermogen, financiering, kapitaalgoederen, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Deze paragrafen zijn geactualiseerd.

Het beschikbare weerstandsvermogen is ten opzichte van de jaarrekening 2017 met afgerond € 60 miljoen gedaald. Dit houdt verband met de vrijval van de middelen breedband (-/- € 18 miljoen; voorstel jaarrekening 2017), vrijval van de restantmiddelen herijking OV tactiek (-/- € 18 miljoen; Perspectiefnota 2019) en de herijking van de uitvoeringsreserve Natuurnetwerk Nederland (-/- € 20 miljoen). De verhouding beschikbaar versus benodigd weerstandsvermogen is daarmee gedaald tot factor 1,7. Dit valt in de waarderingsklasse 'ruim voldoende' ($1,4 < x < 2,0$). Dit betekent dat er ruimte is om onvoorziene risico's mee af te dekken.

Provinciale heffingen

Gelijktijdig met de behandeling van de begroting in Provinciale Staten, ligt ook het statenvoorstel met de geactualiseerde belastingverordening en tarieventabel aan u voor (PS/2018/647). De geactualiseerde verordening is in het budgettaire perspectief van de begroting verwerkt.

3.3. Voorstellen met budgettaire gevolgen

Opvolging Perspectiefnota 2019

De voorstellen waarover besloten is bij de perspectiefnota 2019, maken onderdeel uit van de primitieve begroting 2019. Dit is met inbegrip van het amendement A1 'herinnering en bevrijding WOII' (+€ 1 miljoen) en motie M11 'Kunswegen' (+ € 0,1 miljoen). Onder 3.3.1 vindt u een voorstel naar aanleiding van motie M8 'realisering wooneenheden in niet commercieel vastgoed voor jong en oud'. Dit voorstel (+ € 2 miljoen) is financieel verwerkt in de voorliggende begroting.

De overige moties zijn financieel niet verwerkt in de begroting. Dit om reden dat in veel gevallen eerst beleidsonderzoek gedaan moet worden en/of een statenvoorstel moet worden voorbereid. Deze zaken kunnen later aan de begroting worden toegevoegd als u daarover een besluit neemt. De stand van zaken met betrekking tot uw moties en amendementen op de perspectiefnota 2019 is ter kennisgeving opgenomen in de bijlage II.

3.3.1 Voorstellen na de perspectiefnota

Aanvullend op de Perspectiefnota stellen wij u voor om in te stemmen met een viertal budget vragende onderwerpen:

3.3.1a Kosten beheer en onderhoud Reevediep (project IJsseldelta Zuid)

Naar verwachting zal het Reevediep in 2019, onderdeel van project IJsseldelta Zuid, worden opengesteld als scheepvaartweg voor de recreatievaart. De provincie heeft in de projectopzet besloten om de structurele kosten van het beheer en onderhoud te dragen en voorlopig becijferd op € 550.000 (PS/2010/521). Het bedrag zou in de begroting worden opgenomen zodra oplevering aanstaande was en het bedrag nauwkeuriger geraamd kon worden op basis van de met Rijkswaterstaat en Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOD) te maken afspraken en de opleverdossiers van de aannemer. Daar is wat vertraging in gekomen.

Om het meerjarig budgettaire perspectief zo reëel mogelijk te presenteren, stellen wij voor om de eerder afgegeven raming van € 550.000 als uitgangspunt te nemen. Zodra de definitieve raming bekend is, zullen wij een eventuele mutatie van de structurele begroting bij de eerstvolgende gelegenheid in de p&c-cyclus aan u ter besluitvorming voorleggen.

3.3.1b Screenen en actualiseren omgevingsvergunningen

Als gevolg van wetwijzigingen ten aanzien van LAP3 (Landelijk Afvalbeheerplan), zeer zorgwekkende stoffen, BREF's (meest milieuvriendelijke technieken die een bedrijf kan toepassen) en energie, moeten de omgevingsvergunningen van een honderdtal WABO inrichtingen versneld worden gescreend en geactualiseerd. Om aan de wetgeving te voldoen, moeten wij voor deze autonome ontwikkeling extra capaciteit afnemen bij de Omgevingsdiensten in 2019 en 2020. Daarvoor is naar schatting eenmalig € 400.000 benodigd.

Wij stellen u voor om € 400.000 beschikbaar te stellen uit de algemene middelen.

3.3.1c MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)

De regeling MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT) maakt een belangrijk onderdeel uit van de 'MKB – Samenwerkingsagenda 2018-2019' waaraan de provincie zich heeft gecommitteerd. De agenda bevat afspraken over innoveren, starten en valoriseren, digitaliseren, onderwijs-arbeidsmarkt, dienstverlening, internationaliseren en financieren. Voor de regeling is incidenteel € 2 miljoen nodig. Deze budgetvraag is abusievelijk buiten de perspectiefnota 2019 gevallen, omdat in eerste instantie werd aangenomen dat dit bedrag uit de door u geormerkte € 210 miljoen voor Kansen voor Overijssel mocht worden gedekt. Omdat deze middelen zijn aangewezen voor de cofinanciering van de 'Rijksprogramma's' (bijv. regiodeals en IBP), is er geen dekking voor het MIT geregeld.

Wij stellen u voor om de benodigde € 2 miljoen beschikbaar te stellen voor de regeling MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT) op de begroting 2019 en daarop de spelregels van het programma Kwaliteit van Overijssel van toepassing te verklaren.

3.3.1d Wooneenheden in niet-commercieel vastgoed voor jong en oud (uitvoering motie Piksen c.s.)

Op 20 juni jl. heeft u via de Motie Piksen c.s. verzocht om bij de begroting 2019 een voorstel te doen voor pilots of beleid ten aanzien van wooneenheden voor jong en oud in niet-commercieel vastgoed. Gezien ervaringen met de Stadbeweging en onder andere de netwerken Woonkeuken en Overijssel op Streek, stellen we een vernieuwende aanpak voor waarin verkennen van het probleem en het verder helpen van initiatieven/projecten tegelijk van start gaan.

Het voorstel is om:

- aard en omvang van het probleem en het benodigde instrumentenpalet in beeld te brengen en nader te onderzoeken;
- 15 initiatieven/projecten verder te helpen: woonvormen (al dan niet in combinatie met andere functies als zorg) waar bewoners initiatiefnemer zijn (al dan niet in samenwerking met andere partijen) en waar we van kunnen leren. Bij voorkeur dragen deze initiatieven en projecten bij aan andere opgaven zoals klimaat, energie en sociale kwaliteit.

Om dit in 2019 te doen is er een bedrag van € 2 miljoen nodig. Tijdens de uitvoering van het voorstel houden wij u op de hoogte middels werkbezoeken en de netwerken Overijssel Op Streek en de Woonkeuken.

Wij stellen u voor om € 2 miljoen beschikbaar te stellen uit de algemene middelen voor onderzoek en pilots voor de vernieuwende aanpak wonen. Begin 2020 komen we bij uw Staten terug met uitkomsten van de vernieuwende aanpak en een bijbehorend investeringsvoorstel voor het vervolg.

Instemmen met het budgettaire perspectief

Het in de begroting gepresenteerde budgettaire perspectief is gebaseerd op de door u vastgestelde Perspectiefnota 2019 en aangevuld met de laatste ontwikkelingen waaronder: recente besluitvorming, de verwerking van de meicirculaire, de indexering en de onder besluitpunt 3.3.1 vermelde posten. De verwerking van de financiële posten leidt tot een budgettaire perspectief dat zowel structureel als incidenteel in evenwicht is. Hierna volgen overzichten met het totale perspectief, gevolgd door een specificatie van beïnvloedbare en niet-beïnvloedbare mutaties.

Totale budgettaire perspectief (structureel en incidenteel gesaldeerd)

Het budgettaire perspectief op jaarschijf 2019 ontwikkelt zich positief met € 5,9 miljoen ten opzichte van de stand bij de perspectiefnota tot € 17,8 miljoen. Dit bedrag wordt afgestort in de algemene reserve, die daarmee een geprognosticeerde vrije eindstand bereikt van € 30,6 miljoen.

(x € 1.000)					
Budgettaire perspectief	<i>AR</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>
Saldi conform Perspectiefnota 2019	16.112	11.956	13.471	8.890	28.895
Actualisering begroting	-3.354	3.874	-1.937	-2.291	-5.133
Niet-beïnvloedbare mutaties	-3.354	8.724	-1.187	-1.741	-4.583
Beïnvloedbare mutaties	-	-4.850	-750	-550	-550
Beschikbare budgettaire ruimte	12.758	15.830	11.534	6.599	23.762
<i>Mutatie vrije ruimte Algemene Reserve</i>	<i>15.830</i>	<i>-15.830</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Nieuw budgettaire perspectief	28.588	-	11.534	6.599	23.762
Beschikbaar voor de volgende coalitie in de Algemene reserve (Bestuursperiode 2019-2023)			60.000		

Legenda:

- Een positief getal representeert een positief effect op het budgettaire perspectief
- AR = algemene reserve (geprognosticeerde vrij eindstand 2019)

Specificatie beïnvloedbare wijzigingen

In de volgende tabel worden de beïnvloedbare wijzigingen weergegeven. Een toelichting daarop is reeds gegeven bij besluitpunt 3 (paragraaf 3.3) in deze nota.

(x € 1.000)				
Beïnvloedbare mutaties	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>
Beheer en onderhoud Reevediep (+ p.m.)	-550	-550	-550	-550
Screenen en actualiseren Omgevingsvergunningen 2019 - 2020	-200	-200		
Kunswegen (Perspectiefnota 2019 motie 11)	-100			
MKB innovatie topsectoren (MIT)	-2.000			
Wooneenheden in niet-commercieel vastgoed	-2.000			
Totaal mutaties	-4.850	-750	-550	-550

Specificatie niet-beïnvloedbare wijzigingen

De beïnvloedbare wijzigingen zijn van incidentele en structurele aard. De tabellen hieronder geven daar een uiteenzetting van. In deze nota lichten we alleen de mutaties toe die het meest bijdragen aan het positieve effect van per saldo € 8,7 miljoen op 2019. Voor een volledige toelichting op de budgettaire mutaties verwijzen wij naar de uit te vouwen tabel op de begrotingswebsite, onderdeel financiën, subonderdeel 'budgettaire perspectief'.

		(x € 1.000)				
Structurele niet-beïnvloedbare mutaties		2019	2020	2021	2022	
<i>Recente besluitvorming:</i>		1.118	2.000	-	-	
Monitor Overijssel 2018-I			2.000			
Beheerplan infrastructurele kapitaalgoederen 2020 - 2023		1.118				
<i>Autonome ontwikkelingen:</i>		-76	-13	-41	-73	
Meicirculaire Provinciefonds 2018		41	111	81	21	
Bijdragen begrotingen Omgevingsdiensten 2019 - 2022		-117	-124	-122	-94	
<i>Overige mutaties:</i>		-2.946	-2.135	-2.659	-2.846	
Toevoegen jaarschijf 2022					-21	
Indexeringen		-134	-154	-148	-146	
CAO		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Instandhoudingsbijdragen voorzieningen		-60	-60	-60	-55	
Actualisering investeringskredieten en afschrijvingslasten		404	636	105	-68	
Actualisering leges		-58	-58	-58	-58	
Toedeling budget Digitalisering		-600				
Actualisering vrijval vorige jaren		-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	
Afrondingen		2	1	2	2	
Totaal structurele mutaties		-1.904	-148	-2.700	-2.919	
		(x € 1.000)				
Incidentele niet-beïnvloedbare mutaties		AR	2019	2020	2021	2022
<i>Recente besluitvorming:</i>		-3.352	3.470	-2.000	-	-
Perspectiefnota 2019		-4.588	4.588			
Monitor Overijssel 2018-I				-2.000		
Beheerplan infrastructurele kapitaalgoederen 2020 -		2.236	-1.118			
Amendement Herinnering en bevrijding WOII		-1.000				
<i>Overige mutaties:</i>			7.158	961	959	-1.664
Toevoegen jaarschijf 2022						-2.630
Indexeringen			-16	-6	-8	-
Splitsing Reserve Verkeer en Vervoer			5.605			
Rente reserves			-31	-33	-32	-34
Toedeling budget Herindeling luchtruim			-			
Toedeling budget Digitalisering			600			
Actualisering vrijval vorige jaren			1.000	1.000	1.000	1.000
Afrondingen		-2			-1	
Totaal incidentele mutaties		-3.354	10.628	-1.039	959	-1.664
		(x € 1.000)				
Niet-beïnvloedbare mutaties		AR	2019	2020	2021	2022
Totaal structurele mutaties		-	-1.904	-148	-2.700	-2.919
Totaal incidentele mutaties		-3.354	10.628	-1.039	959	-1.664
Totaal mutaties		-3.354	8.724	-1.187	-1.741	-4.583

Toelichting grootste posten in de som tot € 8,7 miljoen

Perspectiefnota 2019

Het onderwerp 'Perspectiefnota 2019' in bovenstaande tabel (€ 4,6 miljoen) betreft een administratieve wijziging op de initiële verwerking van de budgettaire gevolgen voor jaarschijf 2019. Abusievelijk was de stand van de algemene reserve te hoog en het budgettaire perspectief 2019 te laag gepresenteerd. Dit is nu gecorrigeerd. Per saldo heeft dit geen effect op de provinciale vermogenspositie.

Splitsing reserve Verkeer en Vervoer

In 2018 is de splitsing van de reserve Verkeer en Vervoer in de reserves Mobiliteitsprogramma's en de reserve Openbaar Vervoer voorbereid. Dit vloeit voort uit het Statenbesluit over de begroting 2018. Met inachtneming van het gestelde plafond van € 30 miljoen aan de reserve Openbaar Vervoer, wordt er met ingang van 2019 een surplus van € 5,6 miljoen boven dit plafond verwacht, dat om die reden vrijvalt ten gunste van het budgettaire perspectief.

Actualisering investeringskredieten en afschrijvingslasten

Bij het opstellen van de begroting zijn de investeringskredieten geactualiseerd. Hierbij zijn de begrote afschrijvingslasten naar achteren verschoven, wat een tijdelijk positief effect heeft op het budgettaire perspectief.

Actualisering vrijval vorige jaren

Doordat de grondslag waarop lasten (verplichtingen) van verstrekte opdrachten in onze administratie enige jaren geleden is gewijzigd, komt het tegenwoordig in veel mindere mate voor dat er einde looptijd nog grote bedragen vrijvallen uit verplichtingen. Ook is het proces van subsidievaststelling in de afgelopen jaren versneld, waardoor ook hier de meevallers meer gelijkmatig worden verwerkt. Op het vrijval effect dat in het meerjarige budgettaire perspectief was opgenomen van € 2,5 miljoen per jaar kan niet meer gerekend worden. Voorzichtigheidshalve nemen wij een bedrag op van € 1 miljoen incidenteel.

Overige mutaties

Van de overige mutaties vallen de Monitor Overijssel 2018-1 en het beheerplan provinciale infrastructuur op. Dit zijn administratief technische wijzigingen tussen de categorieën incidenteel en structureel. Per saldo zijn ze neutraal.

CAO Provincies

De huidige cao loopt eind 2018 af. Omdat er nog geen nieuwe cao is, is er geen raming opgenomen ten laste van het budgettaire perspectief anders dan de algemeen toegepaste indexering van 1,5% die al wel in het perspectief is verwerkt. Op basis van de cao's die op dit moment worden afgesloten in de publieke sector en gelet op de premiedruk pensioenen, ligt het in de lijn der verwachting dat het index percentage fors hoger zal uitvallen.

Meicirculaire provinciefonds, onderdeel BTW-compensatiefonds (BCF)

Sinds 2015 is een plafond ingesteld op het BCF. Wanneer het beroep op het BCF lager is dan het plafond toestaat, is er sprake van ruimte die verdeeld wordt over de financiers van het BCF (gemeenten en provincies) via het gemeente- respectievelijk provinciefonds en vice versa. Sinds de invoering is sprake geweest van ruimte. De verwachte meerjarige ruimte werd tot en met 2018 bij voorschot in zijn geheel uitgekeerd door het Rijk (meicirculaire). Wij oormerkten deze mutatie als een structurele wijziging op ons perspectief. Vanaf 2019 is de Rijkssystematiek gewijzigd en wordt bij de september circulaire een incidentele uitkering (of inhouding) gedaan die alleen betrekking heeft op dat jaar. Als gevolg van deze wijziging, stellen wij voor om een dergelijke mutatie als incidenteel aan te merken voor classificatie in ons budgettaire perspectief.

Ons voorstel heeft geen gevolgen voor het budgettaire perspectief. Vanwege de onzekerheden over de hoogte van toekomstige ruimte, hanteerden wij voorzichtigheidshalve de lijn om tegenover de bij voorschot ontvangen Rijksmiddelen een structurele storting in de Algemene reserve egalisatie plafond BTW compensatiefonds op te nemen ten laste van ons perspectief (€ 3,3 miljoen). Deze vallen tegen elkaar weg, waardoor ons budgettaire perspectief niet wijzigt.

Wij stellen u voor om voornoemde jaarlijkse mutatie van het BCF als een incidentele mutatie te oormerken evenals de toevoeging/onttrekking aan de reserve 'Egalisatie plafond BCF' die daar tegenover staat.

3.4. EMU Saldo

Op basis van de voorliggende begroting verwachten wij in 2019 een EMU-tekort van € 84,2 miljoen te realiseren. Dit EMU-tekort wordt veroorzaakt door de lopende investeringen in met name materiële vaste activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut en voorziene grondverwervingen voor realisatie van de Ontwikkelopgave. In lijn met het Regeerakkoord en de afspraken in het Interbestuurlijk Programma zijn tussen Rijk en decentrale overheden afspraken gemaakt over het EMU-tekort op macroniveau voor de periode 2019-2022. De Staatssecretaris van Financiën heeft in mei 2018 kenbaar gemaakt dat hij aan de decentrale overheden een EMU-ruimte van jaarlijks -0,4% BBP wil verlenen. Binnen dit percentage heeft hij de provincies -0,08% BBP toegewezen. Daarbij is aangegeven dat de wet HOF gehandhaafd gaat worden en dat de ontwikkeling van het EMU saldo nauwlettend zal worden gevolgd.

De afgelopen jaren pasten de EMU-tekorten van de decentrale overheden binnen de ruimte die hiervoor door het Rijk beschikbaar was gesteld. Onze voorliggende EMU-meerjarenraming toont voor de komende jaren behoorlijke EMU-tekorten, eveneens veroorzaakt door investeringen in materiële vaste activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut en voorziene grondverwervingen voor realisatie van de Ontwikkelopgave. De ervaring toont aan dat onze EMU-realisatiecijfers de laatste jaren lager uitkomen dan geraamd. Wanneer de afgegeven EMU-prognoses landelijk wel worden gerealiseerd, bestaat de kans dat de toegewezen EMU-ruimte wordt overschreden. Wij zullen daarom bij het Rijk het belang van voldoende EMU-ruimte blijven benadrukken.

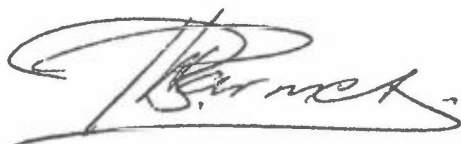
3.5. Voorstel

Gelet op het voorgaande stellen wij u voor het besluit te nemen, als in concept in bijlage I verwoord.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter,

secretaris,

Ontwerpbesluit nr. PS/2018/458

Provinciale Staten van Overijssel,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 11.09.2018 - kenmerk 2018/0440094

overwegende

besluiten:

1. De Begroting 2019, inclusief bijlagen zoals opgenomen onder de gelijknamige kop op de website <https://begroting2019.overijssel.nl/> , waaronder de meerjarenraming 2018-2021 die is opgenomen in het 'technisch bijlagenboek', vast te stellen.
2. Alle mutaties op de reserves en voorzieningen zoals verwerkt in de Begroting 2019, vast te stellen.
3. In te stemmen met het budgettair perspectief, zoals opgenomen in dit Statenvoorstel, waaronder:
  - a. Structureel € 550.000 (voorlopige raming) beschikbaar te stellen voor de kosten van beheer- en onderhoud van de vaarweg Reevediep (prestatie 4.7.1 'Uitvoeren beheer en onderhoud provinciale infrastructuur'), in afwachting van een voorstel tot bijstelling zodra de definitieve raming bekend is.
  - b. Incidenteel € 400.000 beschikbaar te stellen voor het versneld screenen en actualiseren van omgevingsvergunningen om te voldoen aan gewijzigde wetgeving (prestatie 2.2.2 'Uitvoeren vergunningverlening, toezicht en handhaving bodem-, lucht-, geluid- en milieuwetgeving').
  - c. Incidenteel € 2 miljoen beschikbaar te stellen voor de regeling 'MKB Innovatiestimulering Topsectoren' (MIT) (prestatie 5.3.2 Van idee naar marktintroductie) en daarop de spelregels van het programma Kwaliteit van Overijssel van toepassing te verklaren.
  - d. Incidenteel € 2 miljoen beschikbaar te stellen uit de algemene middelen voor onderzoek en pilots voor de vernieuwende aanpak wonen (prestatie 1.2.1), in afwachting van een investeringsvoorstel voor het vervolg.
4. De jaarlijkse mutatie op de provinciefondsuitkering met betrekking tot de verdeling van onder- of overschrijding op het plafond van het Btw Compensatiefonds (BCF) als een incidentele mutatie te oormerken, alsook de toevoeging respectievelijk onttrekking aan de reserve 'Egalisatie plafond BCF' die daar tegenover staat.

Zwolle,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

griffier,

Bijlage II: Stand van zaken verwerking amendementen en moties Perspectiefnota 2019

Nr	Amendementen	Stand van zaken
1	Bevrijding en herinnering	Verwerkt in Begroting 2019. € 1 miljoen is toegevoegd aan prestatie 7.1.6, jaarschijf 2019.
4	Klimaatmitigatie	Tekst Perspectiefnota 2019 is aangepast.

Nr	Moties	Inhoud motie	Stand van zaken
10	Motie Piksen (realisering wooneenheden in niet-commercieel vastgoed voor jong en oud)	Verzoekt GS: de mogelijkheden te bieden/ te verkennen voor het (al dan niet samen met de betreffende gemeenten) verlenen van provinciale ondersteuning in de vorm van bijvoorbeeld gehele of gedeeltelijke garantstelling, voorfinanciering van projectkosten en/of lening. hiervoor zo mogelijk pilots te realiseren, waarbij wordt aangesloten bij lopende initiatieven zoals bijvoorbeeld in Luttenberg, Heeten, Hengevelde, Holten, Kloosterhaar en St. Isodorushoeve. door middel van een evaluatie de opgedane kennis ter beschikking te stellen van andere initiatieven en aansluiting te zoeken bij de werkwijze "Overijssel op Streek" Bij de begroting 2019 aan PS een concreet voorstel voor pilots of beleid te doen inclusief de financiële middelen die daarvoor nodig zijn.	Motie is verwerkt in de begroting 2019 (beslispunt in statenvoorstel); opgenomen onder prestatie 1.2.1 Kwaliteit Landelijk Gebied.
11	Motie Rikkink c.s. ('Vitale binnensteden in Overijssel')	verzoeken GS: Op basis van - o.m. de uitgevoerde evaluatie van de Stadsbeweging - te onderzoeken welke instrumenten en investeringen de komende jaren en op langere termijn aanvullend benodigd zijn om de vitaliteit van de binnensteden in Overijssel te optimaliseren.	Eind 2018 komt er een voorstel naar PS.
31	Motie Wissink c.s. (Kansrijk landschap)	Roepen GS op: <ul style="list-style-type: none"> • Om naast het traject van het 'kansendossier', de komende tijd op zoek te gaan de 	Het kansendossier is gericht op samenwerkingskansen met het Rijk gezien vanuit de opgaven van het regeringsakkoord. GS heeft dit uitgewerkt tot

Nr	Moties	Inhoud motie	Stand van zaken
		<p>mogelijkheden die er liggen op het versterken van de kracht en pracht van het Overijsselse landschap en de Overijsselse natuur;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samen met het rijk en regio's, werk te maken van gezamenlijke opgaven op dit gebied; • Om voor de behandeling van de begroting met een voorstel te komen over het benutten van die kansen en de daarbij, eventueel, benodigde investering. 	<p>het voorstel voor de Wieden-Weerribben en de omliggende veenweide gebieden.</p> <p>In IPO verband heeft GS afgesproken deze kans voor de Wieden-Weerribben dit najaar nader te concretiseren onder meer in afstemming met o.a. DWOD en gemeente Steenwijkerland.</p> <p>GS verkent welke andere Rijksgeldstromen kansen bieden voor het meekoppelen van natuur- en landschapsopgaven en of hiermee aanvullende kosten gemoeid zijn.</p> <p>Afdoening najaar 2018.</p>
32	Motie Wissink c.s. (Conferentie houtwallen en landschapselementen)	<p>Verzoeken GS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een houtwallenconferentie te organiseren met deelname en inbreng van alle relevante organisaties met als doel gedragen voorstellen te ontwikkelen ter versterking en behoud van houtwallen en overige landschapselementen. -Bij de opstelling van de begroting 2019 de uitkomsten van de conferentie te betrekken. 	<p>Opgepakt binnen programma Natuur voor Elkaar. In dat kader verkennen wij de mogelijkheden om de gevraagde conferentie dit najaar te laten plaatsvinden. Het is helaas niet mogelijk de resultaten van deze conferentie te verwerken in de begroting 2019. Uiteraard betrekken wij de resultaten van de conferentie wel bij de uitvoering van de acties van prestatie 3.1.5 (landschap) van de begroting.</p>
33	Motie Bakker c.s. (biodiversiteit inzichtelijk)	<p>Verzoekt GS</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aan de Staten voor 1 januari 2019 een samenhangend overzicht te verstrekken van de staat van de biodiversiteit in Overijssel; 2. De resultaten zo spoedig mogelijk te voorzien van een analyse over het tot nu toe gevoerde beleid en waar nodig concrete aanbevelingen op te nemen; 3. Bij het opstellen van concrete aanbevelingen met vertegenwoordigers van natuur- en landbouworganisaties in overleg te treden en zo mogelijk te komen tot gemeenschappelijke beleidsintensiveringen. 	<p>GS wil deze motie en de toezegging aan het statenlid Folkerts om met enkele belangstellende PS leden te overleggen over eventuele aanvullende indicatoren t.a.v. meting van de biodiversiteit combineren. In het najaar wil GS met de commissie overleggen over de invulling van de motie aan de hand van een tussenrapportage.</p>
34	Motie Slingerland c.s. ('Haalbaarheidsonderzoek ervencoaches')	<p>Verzoekt Gedeputeerde Staten om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Een haalbaarheidsonderzoek te starten naar de (on-)mogelijkheden van een provinciebreed 'coachings-aanbod' dat gebaseerd is op de meest voorkomende zorgen bij de 	<p>Dit maakt onderdeel uit van het voorstel voor een regiodeal over 'toekomstgerichte erven' dat is ingediend bij het ministerie van LNV. Informatie via statenbrief 2018/0411817 'Regio Deals in Overijssel'. Bij de voorbereiding van deze regiodeal is volop gebruik gemaakt van de ervaringen van de gemeenten en andere betrokken partijen. Een</p>

Nr	Moties	Inhoud motie	Stand van zaken
		<p>bewoners van en bedrijven in het buitengebied van onze 25 gemeentes;</p> <p>2. Daartoe gebruik te maken van de ervaringen van de twee lopende projecten en van de ervaringen van andere partners, zoals MKB, LTO, Stimuland en anderen;</p> <p>3. Te onderzoeken of de 25 gemeentes en eventuele andere partners tezamen met de provincie de financiële lasten van een dergelijk breed project, in eerste instantie voor enkele jaren, kunnen dragen;</p> <p>4. Een eerste rapportage over dit onderzoek voor de behandeling van de Begroting 2019 te presenteren aan PS.</p>	<p>haalbaarheidsonderzoek is niet meer nodig omdat we voornemens zijn om erfcoaches provinciebreed in te zetten. Een investeringsvoorstel wordt voorbereid.</p>
55	<p>Motie Rutten c.s. (Nieuwe Energie gebiedsregis-seurs en vouchers)</p>	<p>verzoeken GS</p> <p>1. Te onderzoeken of gemeenten open staan voor verdere uitrol van gebiedsregisseurs Nieuwe Energie en waar mogelijk deze coördinerende en faciliterende rol te pakken.</p> <p>2. PS voor 01 januari 2019 schriftelijk te informeren over de uitkomsten van dit onderzoek.</p> <p>3. Een tweetal vouchers te ontwerpen waarin de inwoners en het bedrijfsleven worden uitgedaagd actief bezig te gaan met besparing van energie en de inzet van hernieuwbare energie.</p>	<p>U wordt in 2018 per statenbrief geïnformeerd</p>
84	<p>Motie Koolhaas c.s. (Versterken Ondernemersklimaat Overijssel)</p>	<p>verzoeken GS :</p> <p>- Het ondernemersklimaat in Overijssel verder te versterken door:</p> <p>Het MKB te ondersteunen in het benutten van de kansen die digitalisering van processen en/ producten biedt</p> <p>o Het MKB bewust te maken van de gevaren van cybercriminaliteit en een programma op te zetten voor het bevorderen van cybersecurity</p> <p>o De dienstverlening aan het MKB klantvriendelijker te maken door zelf meer</p>	<p>Vanaf medio juli is het mogelijk voor het MKB om middels een smart industry voucher ondersteunt te worden in de kansen die digitalisering van processen en producten biedt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Provincie is nauw betrokken bij het initiatief om tot een Digital Trust Center voor de maakindustrie in Oost Nederland te komen. Dit najaar gaat het DTC naar alle waarschijnlijkheid van start. Doel van het DTC: <ul style="list-style-type: none"> o Bedrijven betrouwbare en onafhankelijke informatie verschaffen over digitale kwetsbaarheden en het geven van concreet handelingsadvies

Nr	Moties	Inhoud motie	Stand van zaken
		gebruik te maken van een digitaal loket	<ul style="list-style-type: none"> ○ Een netwerk ontwikkelen om de samenwerking op het gebied van cyber security tussen bedrijfsleven, overheidsinstellingen en kennisinstellingen te bevorderen. ○ Samen met private cyber security dienstverleners een 0-meting voor de doelgroep (maakindustrie) ontwikkelen <p>Wij gaan onze dienstverlening verbeteren door met onze klanten te overleggen wat volgens hen verbeterd kan worden aan de huidige (digitale) loketten voor o.a. vergunnings- en subsidieaanvragen. Dit najaar gaan we de diverse provinciale (digitale) loketten vereenvoudigen en tevens op elkaar afstemmen in één samenwerkend loket met één centraal toegangsnummer.</p> <p>Afdoening najaar 2018.</p>
86	Motie Beukers c.s. (Kunstwegen)	<p>Verzoeken GS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In navolging van de in de p-nota genoemde bedragen een bedrag van twee keer €50.000 voor 2019 en 2020 vanuit de "kracht van Overijssel" te bestemmen voor een succesvolle doorstart van de stichting Kunstwegen - Bij de opstelling van de begroting 2019 dit op deze wijze op te nemen. 	Verwerkt in Begroting 2019, voorstel uit Algemene Middelen ten gunst van prestatie 6.2.2
87	Motie Bakker c.s. ('Ontsluit de belangrijkste geschiedenisbron van Overijssel')	<p>Verzoekt Gedeputeerde Staten om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aan relevante partijen en in samenwerking met het stadsarchief Kampen, het stadsarchief Deventer en het Historisch Centrum Overijssel een offerteverzoek te doen waardoor besluiten van de provincie Overijssel uit de periode 1528-1813 de komende tien jaar (tot 2028) gedigitaliseerd en nader ontsloten kunnen worden. 2. Naar aanleiding van de aan GS uitgebrachte offerte(s), en voor behandeling van de begroting 2019, een voorstel aan PS aan te bieden 	Motie wordt uitgewerkt. Informatie via TMS lijst.
88	Motie Westert c.s. (Cultureel erfgoed en kerkorgels in Overijssel)	<p>verzoeken GS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. op basis van de huidige stand een actuele inventarisatie, inclusief de staat van onderhoud, uit te voeren: 	<p>In de statenbrief Monitor Rijksmonumenten (PS/2019/499) hebben wij u geïnformeerd over de staat van onderhoud.</p> <p>Op basis van de onderzoeksresultaten brengen wij in kaart hoe wij kunnen bevorderen dat eigenaren hun monumenten goed onderhouden zodat dat</p>

Nr	Moties	Inhoud motie	Stand van zaken
		<p>a. van Overijssels cultureel erfgoed (inclusief beeldbepalende gebouwen en objecten);</p> <p>b. van vast opgestelde muziekvoorzieningen verbonden aan religieuze gebouwen;</p> <p>2. op basis van deze inventarisatie uiterlijk bij de Perspectiefnota 2019 aan PS voorstellen te doen die behoud en het gebruik van cultureel erfgoed (inclusief kerkorgels) bevorderen;</p> <p>3. in het kader van herbestemming, restauratie en revitalisering financiële middelen beschikbaar te stellen;</p> <p>4. Daarvoor mede een lobby starten naar het Rijk.</p>	<p>de kleine groep 'slecht' onderhouden monumenten toeneemt. Zonodig doen wij u hiervoor een voorstel.</p> <p>Conform het door u vastgestelde cultuurbeleid 2017-2020 worden ook in de begroting 2019 financiële middelen opgenomen voor herbestemming, restauratie en revitalisering.</p> <p>Wij lobbyen bij het rijk voor de inzet van de extra restauratiemiddelen in Overijssel.</p> <p>Afdoening medio 2019.</p>
105	Motie v.d. Heuvel c.s. (fietssnelwegen in de hoogste versnelling)	<p>verzoeken GS</p> <p>1. te onderzoeken of de realisatie van de fietssnelwegen in Overijssel met extra financiële middelen kan worden versneld;</p> <p>2. hierover voor de vaststelling van de begroting 2019 te rapporteren aan PS;</p>	Beantwoording via statenbrief in september 2018
106	Motie van Moorsel en Brommer (Afspraak met Rijk over aanpak N35)	<p>verzoeken GS:</p> <p>1. In kaart te brengen wat de resterende knelpunten zijn in de N35 na het uitvoeren van alle projecten om de gewenste Marsroute (een stroomweg met 2x2 rijstroken, ongelijkvloerse kruisingen en een maximumsnelheid van 100 km/uur tussen Zwolle en Almelo) tot stand te brengen en met het Rijk dit jaar een afspraak te maken over de aanpak van deze resterende knelpunten.</p> <p>2. PS schriftelijk voor januari 2019 te informeren over de inventarisatie van de knelpunten en de afspraak met het Rijk.</p>	Beantwoording via statenbrief in november 2018
107	Motie Courtz c.s.(Debacle rondom Kamperlijn en station Zwolle - Stadshagen vraagt om betrokkenheid Ministerie van I&M.	<p>Verzoeken het college:</p> <p>- De Staatssecretaris van I&M uit te nodigen zich actief te mengen in het dossier rondom de Kamperlijn en Station Stadshagen zodoende te komen tot een voor de reizigers acceptabele en toekomstbestendige oplossing</p>	Er zijn gesprekken met het Ministerie.

Nr	Moties	Inhoud motie	Stand van zaken
108	Motie Brommer c.s. (Parkeervoorziening en/verzorgingsplaats en vrachtauto's en chauffeurs)	verzoeken GS ..... - Het onderwerp te agenderen voor het mobiliteitsoverleg zodat Gemeenten, Rijk en het bedrijfsleven in gesprek kunnen gaan over de ontwikkeling van private truckparkings langs het onderliggend wegennet en hoe het gebruik ervan gestimuleerd kan worden en handhaving op wildparkeren kan worden geïntensiveerd - PS voor 1 november schriftelijk te informeren over de uitkomst van dit overleg	CROW is uitgenodigd om de publicatie 'Handreiking vrachtautoparkeren' toe te lichten tijdens de ambtelijke mobiliteitsdagen West-Overijssel en Twente (11 en 12 september). • Onderwerp is geagendeerd voor de stuurgroep Port of Logistics Overijssel van 11 juli a.s. Onderwerp wordt besproken met RWS. U wordt voor 1 november 2018 per statenbrief geïnformeerd.
109	Motie Westert c.s. (Elektrificatie spoorlijnen, met name Almelo Mariënberg)	verzoeken GS 1. Om voor 1 januari 2019 met een plan van aanpak en investeringsvoorstel te komen dat ertoe leidt dat de elektrificatie voor het einde van de concessieperiode gerealiseerd is; 2. Overleg te starten met de provincie Gelderland om het traject Zutphen-Hengelo conform de doelstelling in de P-nota 2019 op termijn ook te elektrificeren en PS via de Monitor I-2019 te informeren over de stand van zaken van de voortgang.	Onderzoek afgerond, vervolgens investeringsvoorstel Q4 2018.